B

merkataritza

BEASAINEN

Martin eta Fede Ugartek emandako argazki hau azaleko argazkiaren jarraipena da, izan ere, argazkian ikus daitekeen kioskoa baita, azaleko argazkiko odolki postuaren atzean sumatzen dena. Kiosko hau plaza eraberritu eta goiko plaza eta beheko plaza egin zirenekoa da. Plazako etxeak bota zituztenean, 1823. urtean, libratu egin zen baina ez zuen iraun beste sei urte besterik, azpiko plaza eraberritu zutenean, 1928-1929 urteetan bota eta gaur egun ezagutzen duguna eraiki zuten.

Garmendia-Goitia familiaren postuaren atzeko aldean kiosko zaharraren plataformari eusten zien porlanezko langeten perfila ikus liteke. Argazkiaren eskuineko aldean goian kioskoaren barandaren zati bitxi bat ikus liteke.

2013ko egutegi honek beasaingo merkatariei egin nahi die gorazarre. eta horretarako bildu ditut lehengo beasaingo merkatari eta gremioen argazkiak oraingoen alboan aurkezteko. Horrelako lanetan ia beti gertatu ohi den moduan ez dira izandako guztiak aipatzen, eta ez genuke inorekin hutsik egin nahi, baina herriko merkataritzaren lagin adierazgarria dela uste dugu.

Argazki bilduma hau osatzerakoan gremio jakin batzuen saltokiak aurkitu ditugu eta gaur egun horietako batzuk beste zeregin batzuetarako erabiltzen dira, edo erabat desagertu dira. Beste hainbat kasutan etxeak ere botata daude. Lanik zailena argazki zaharrak hartu eta gremioz gremio urteko hamabi hilabeteetako argazkiak aurkitzea izan da.

Odolkigile, ardo-saltzaile, arrain-saltzaile, farmazialari, ostalari, mertzero, argazkilari, nekazari, janari-saltzaile, fruta-saltzaile, ehun-saltzaile eta zapatariak. Egutegiak lehengo eta oraingo irudiak jasoko ditu herriko merkataritzaren garapenaren adierazle.

Azalean Aitor Garmendiak utzitako argazki polit bat ikus dezakegu. Garmendia-Goitia familia plazan odolkiak saltzen 1925. urte inguruan.

Ezkerrean Alejandro Garmendia eta Josefa Goitia Osinalde ditugu eta eskuinean Rafaela eta Liborio Goitia, guztiek ere Gudugarreta auzoan dute jatorria. Dionisio Aranburu beasaindar odolkigile famatuak (1940/1965) Josefa Goitiarekin ikasi zuen ofizioa.

Gaur egun badira oraindik beasainen odolkiak egiteko ohiturari eusten dioten harakinak: Olano, Iñaki, Julian Mujika eta Mujika.

Beasaingo
Udala

testuak
MARTIN GARCIA GARMENDIA

argazki zaharrak eta testuak
MARTIN GARCIA GARMENDIA

diseinua
UNAI ALTOLAGIRRE

gaur egungo argazkiak
FOTO ALZURI

Inprimaketa EGUZKI
Diseinua faktore

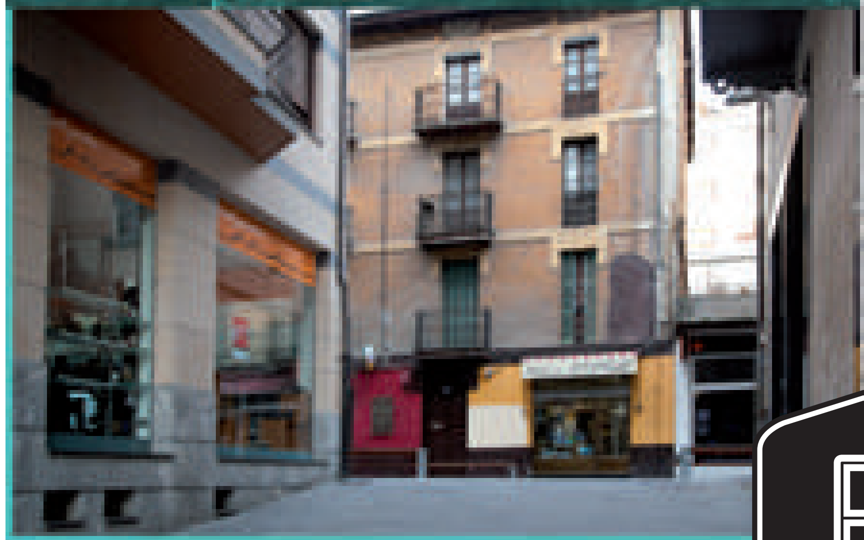

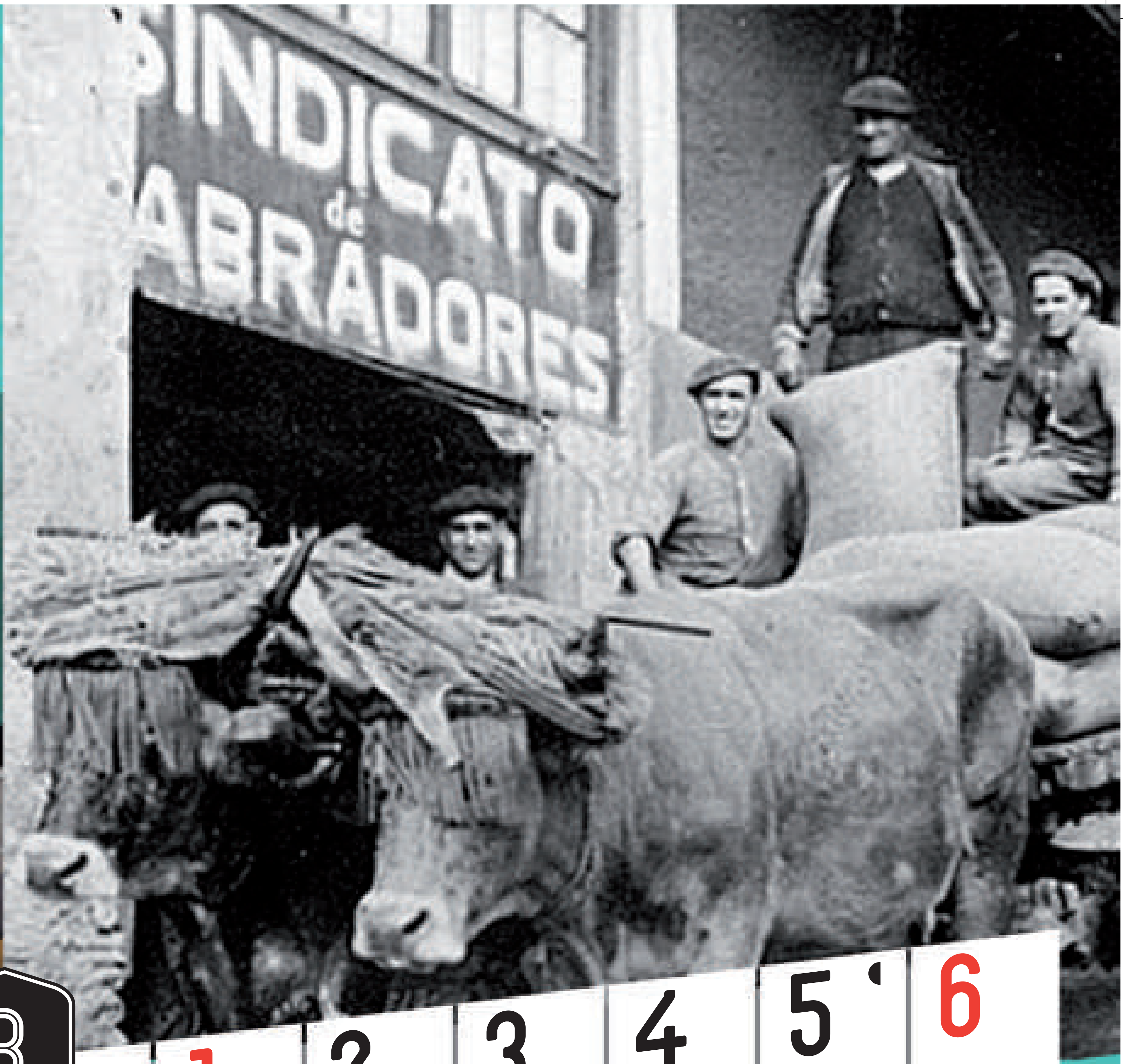

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

abendua

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20 T	21	22 T	23 T	24
25	26	27	28			

otsaila

2013

B						
	1	2	3	4	5	6
7 Ⓝ	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

urtarrila

ILBELTZA, IZOTZILA

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
Ⓗ JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
Ⓘ JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
Ⓖ JAIEGUNA GIPUZKOAN
Ⓝ JAIEGUNA NAFARROAN
T TENPORAK
Ⓐ JAIEGUNA ARABAN
Ⓑ JAIEGUNA BIZKAIAN
Ⓢ JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
□ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

Beasaingo Udala

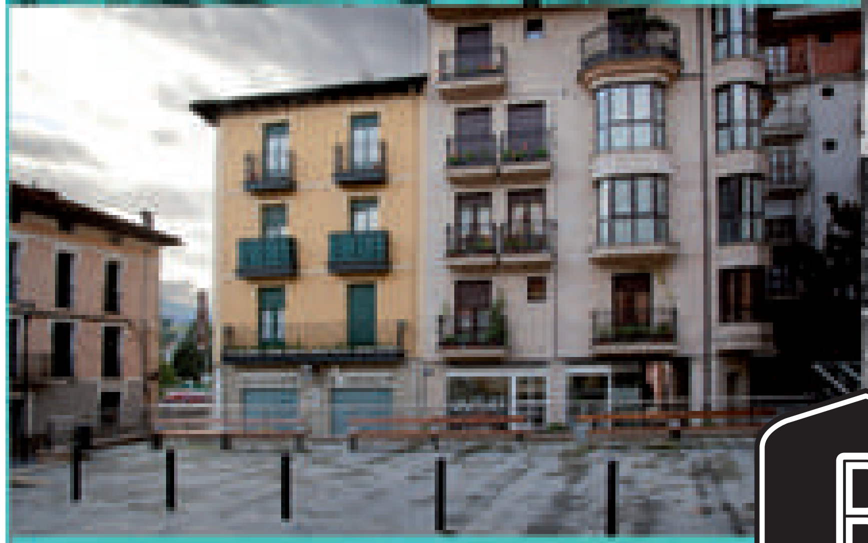

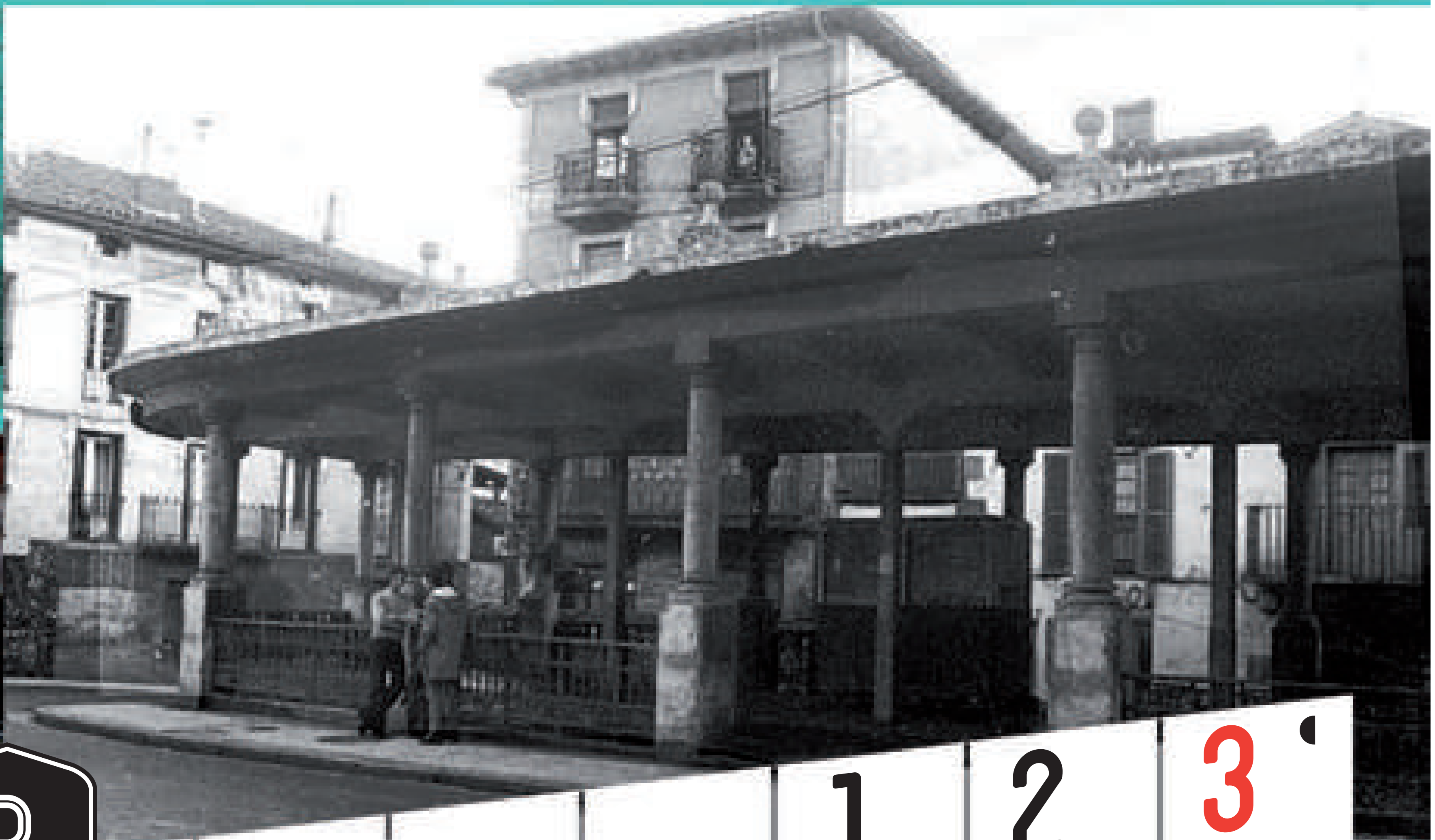

B

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20 T	21	22 T	23 T	24
25	26	27	28			

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

urtarrila

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

martxoa

2013

Beasaingo Udala

- O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- (H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- (I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- (G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
- (N) JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- (A) JAIEGUNA ARABAN
- (B) JAIEGUNA BIZKAIAN
- (S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- ☐ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

otsaila

ZEZEILA, BARANTAILA, KATUILA

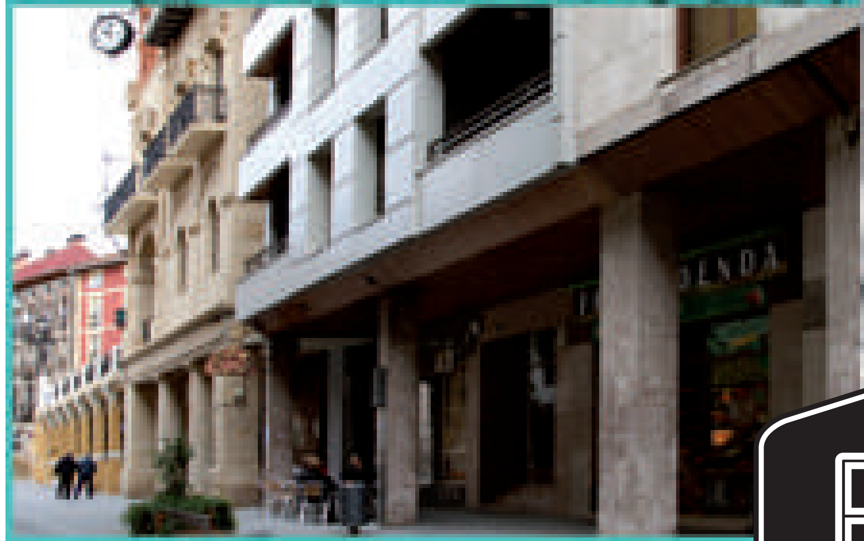

B

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28 (H)	29 (H)	30	31

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

otsaila

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

apirila

2013

Beasaingo Udala

- O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- (H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- (I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- (G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
- (N) JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- (A) JAIEGUNA ARABAN
- (B) JAIEGUNA BIZKAIAN
- (S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- □ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

martxoa

EPAILA, MARTIA

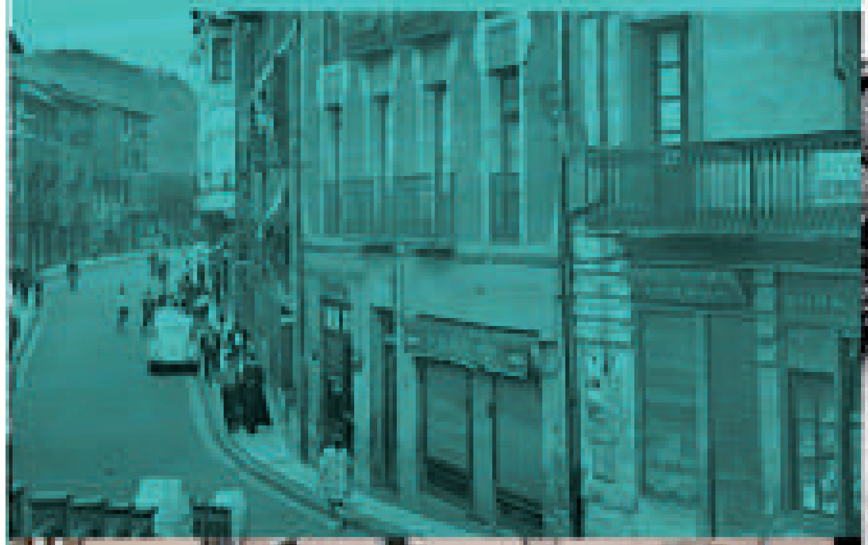

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

martxoa

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

maiatza

2013

apirila

JORRAILA

Beasaingo Udala

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
(H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
(I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
(G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
(N) JAIEGUNA NAFARROAN

T TENPORAK
(A) JAIEGUNA ARABAN
(B) JAIEGUNA BIZKAIAN
(S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
☐ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

B

		1	2	3	4	5
6	7	8 (I)	9 (I)	10 •	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20 (I)	21	22 T	23	24 T	25 ○ T	26
27	28	29	30	31		

maiatza

LORAILA, ORRILA, OSTARO

apirila

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ekaina

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

2013

Beasaingo Udala

- O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- (H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- (I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- (G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
- (N) JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- (A) JAIEGUNA ARABAN
- (B) JAIEGUNA BIZKAIAN
- (S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- □ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

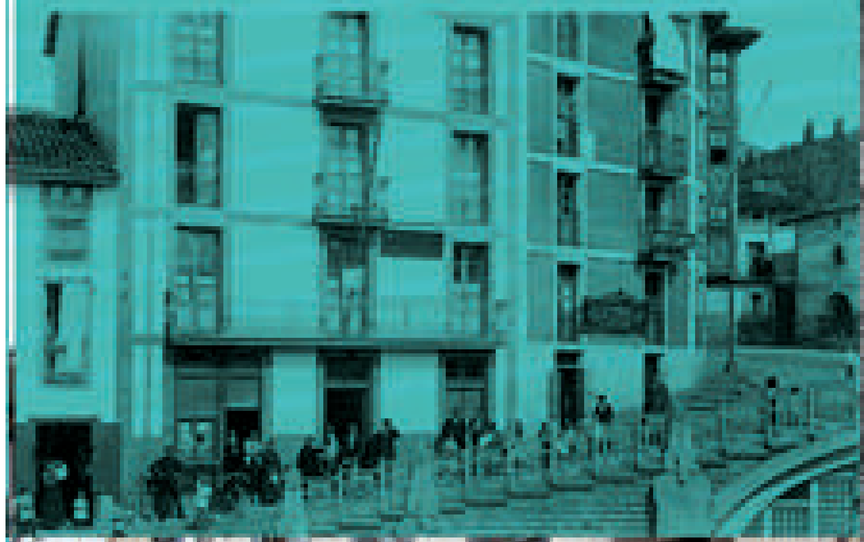

B

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 Ⓐ	25	26	27	28	29	30

ekaina

GARAGARRILA, BAGILA, ARRAMAIATZA, EREIARO

		1	2	3	4	5
6	7	8 Ⓘ	9 Ⓘ	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20 Ⓘ	21	22 T	23	24 T	25 T	26
27	28	29	30	31		

maiatza

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25 Ⓗ	26	27	28
29	30	31 Ⓖ Ⓑ				

uztaila

2013

Beasaingo Udala

- O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- Ⓗ JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- Ⓘ JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- Ⓖ JAIEGUNA GIPUZKOAN
- Ⓝ JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- Ⓐ JAIEGUNA ARABAN
- Ⓑ JAIEGUNA BIZKAIAN
- Ⓢ JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- □ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

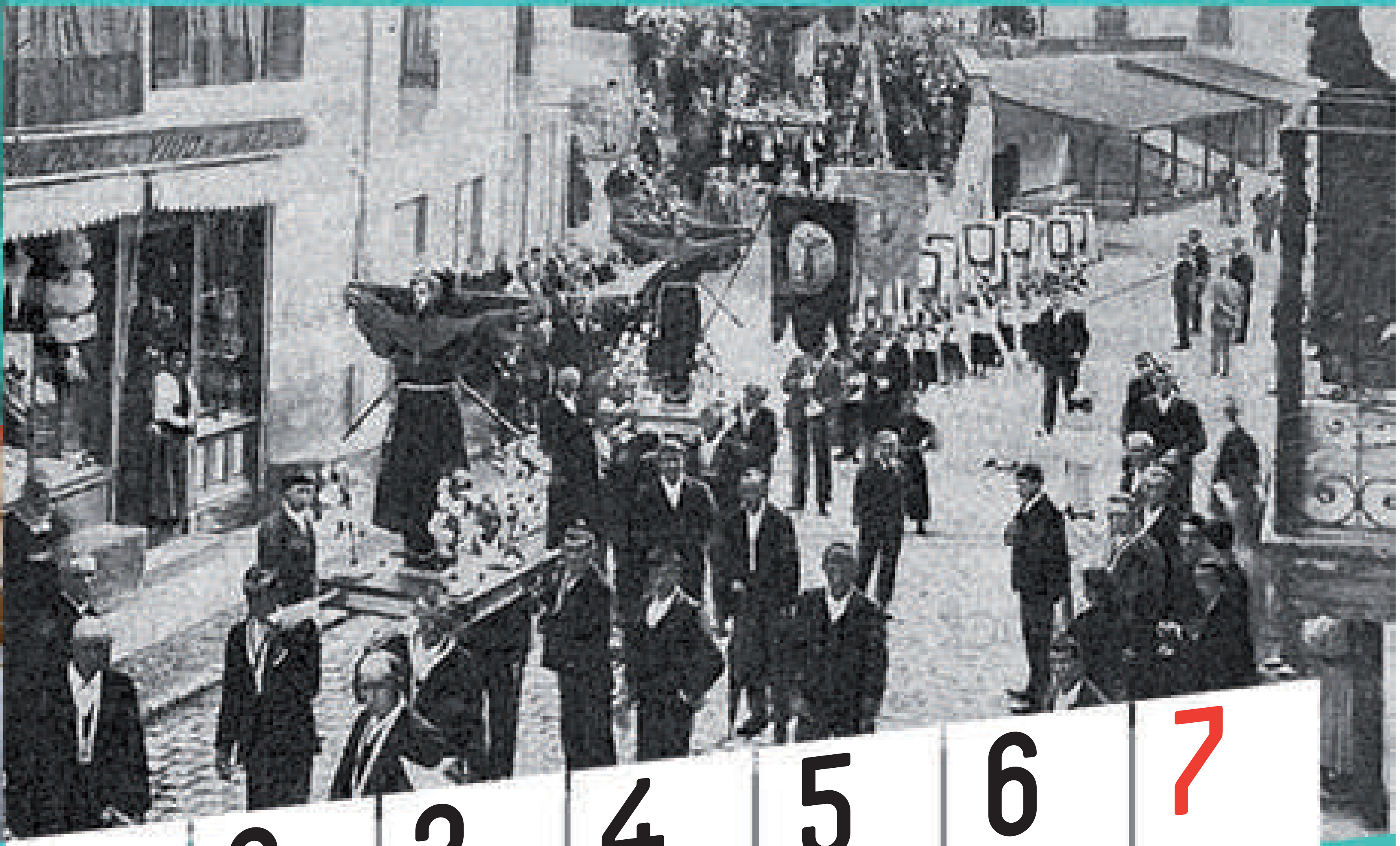

1	2	3	4	5	6	7
8 •	9	10	11	12	13	14
15	16 '	17	18	19	20	21
22 ○	23	24	25 (H)	26	27	28
29 '	30	31 (G) (B)				

					1	2
3	4	5	6	7	8 •	9
10	11	12	13	14	15	16 '
17	18	19	20	21	22	23 °
24 °	25	26	27	28	29	30 '

ekaina

			1	2	3	4
5	6 •	7	8	9	10	11
12	13	14 '	15	16	17	18
19	20	21 °	22	23	24	25
26	27	28 '	29	30	31	

abuztua

2013

uztaila

UZTA, GARAGARRILA, GARILA

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
(H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
(I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
(G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
(N) JAIEGUNA NAFARROAN

T TENPORAK
(A) JAIEGUNA ARABAN
(B) JAIEGUNA BIZKAIAN
(S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
☐ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

Beasaingo Udala

B

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

uztaila

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

iraila

2013

Beasaingo Udala

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
(H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
(I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
(G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
(N) JAIEGUNA NAFARROAN

T TENPORAK
(A) JAIEGUNA ARABAN
(B) JAIEGUNA BIZKAIAN
(S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
□ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

abuztua

DAGONILA, AGORRILA, EREIZIO, ERREKOLTA

B

						1
2	3	4	5 •	6	7	8
9	10	11	12 ◗	13	14	15
16	17	18 T	19 ○	20 T	21 T	22
23/30	24	25	26	27 ◖	28	29

			1	2	3	4
5	6 •	7	8	9	10	11
12	13	14 ◗	15	16	17	18
19	20	21 ○	22	23	24	25
26	27	28 ◖	29	30	31	

abuztua

	1	2	3	4	5 •	6
7	8	9	10	11	12 ◗	13
14	15	16	17	18	19 ○	20
21	22	23	24	25	26	27 ◖
28	29	30	31			

urria

2013

Beasaingo Udala

- 0 JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- (H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- (I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- (G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
- (N) JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- (A) JAIEGUNA ARABAN
- (B) JAIEGUNA BIZKAIAN
- (S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- □ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

iraila

AGORRA, BURUILA, GAROILA, SETEME

B

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12 (H)	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25 (G) (B) (A)	26	27
28	29	30	31			

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

iraila

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

azaroa

2013

urria

URRILA, URRIETA, LASTAILA, BILDILA

Beasaingo Udala

- O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
- (H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
- (I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
- (G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
- (N) JAIEGUNA NAFARROAN
- T TENPORAK
- (A) JAIEGUNA ARABAN
- (B) JAIEGUNA BIZKAIAN
- (S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
- □ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

B

1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

urria

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

abendua

2013

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11 (I)	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Beasaingo Udala

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
(H) JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
(I) JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
(G) JAIEGUNA GIPUZKOAN
(N) JAIEGUNA NAFARROAN

T TENPORAK
(A) JAIEGUNA ARABAN
(B) JAIEGUNA BIZKAIAN
(S) JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
☐ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

azaroa

HAZILA, ZEMENDIA, GOROTZILA

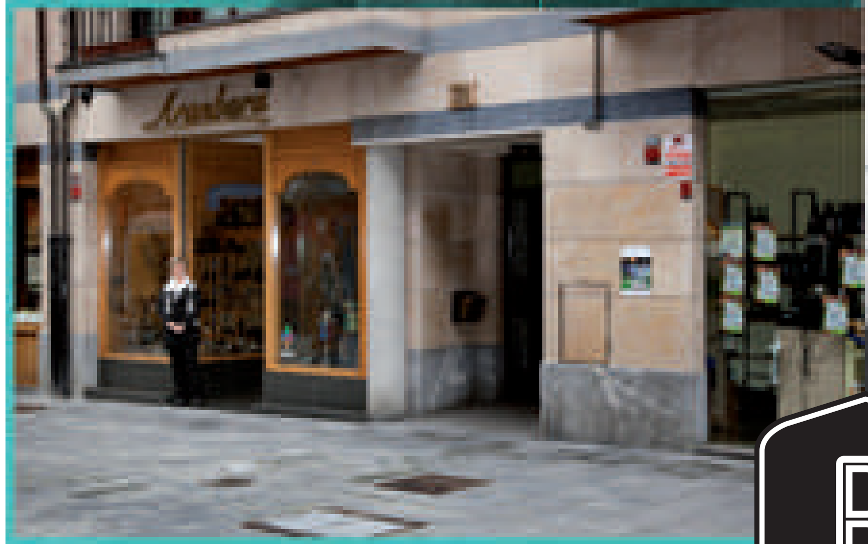

B

						1
2	3 Ⓝ	4	5	6 Ⓗ	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

azaroa

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

urtarrila

2013

Beasaingo Udala

O JAIEGUNA EUSKAL HERRIAN
Ⓗ JAIEGUNA HEGO EUSKAL HERRIAN
Ⓘ JAIEGUNA IPAR EUSKAL HERRIAN
Ⓖ JAIEGUNA GIPUZKOAN
Ⓝ JAIEGUNA NAFARROAN

T TENPORAK
Ⓐ JAIEGUNA ARABAN
Ⓑ JAIEGUNA BIZKAIAN
Ⓢ JAIEGUNA BEASAINEN (LOINATZ BIGARRENA)
□ OSPAKIZUNAK BEASAINEN

abendua

LOTAZILA, NEGUILA, GABONILA, ILAINTSA

NEKAZARIAK

XX. mende hasierako baserri-giroko Beasain hartan nekazaritza eta abeltzaintza ziren lanbide nagusiak, eta horixe da, hain zuzen ere, 2013. urteko lehenengo hilabeteko orri honetan Goierri kalean zegoen Nekazarien Sindikatua azaltzearen arrazoia. Sindikatua 1925. urtean sortu zen eta 1939ko abenduaren 8an sindikatuak debekatu zituztenez, izena aldatu behar izan zioten eta "Cooperativa Católica del Campo" izena jarri zioten. Sindikatuaren egitekoa alde batetik bazkideei haziak, ongarriak eta landareak lortzen laguntzea zen, eta bestetik, ezbeharretan, izurrite garaietan, sute eta antzekoetan elkarri laguntzea. Argazki txikian erdian Dorronsoro eta Ibarbia ditugu zamalanak egiten elkarteak zuen lokalaren aurrean. Bigarrenean Sindikatuko Junta San Isidro zaindariaren egunean. Eserita ezkerretik hasita lehenengoa Anselmo Garmendia. Argazkia Mari Karmen Ibarbiak utzitakoa da.

ARRAIN-SALTZAILEAK

Argazki eder hau Alzurik ateratakoa da. Eraiki zutenean Hornidura-azoka izena eman zioten, ondoren Zubimuzu izena jaso zuen eta herritarrek, berriz, arrain-plaza izenez ezagutzen zuten. 276,36 m²ko orube batean eraiki zen eta argi eta altuera mendekotasuna zuen Zubimuzu eta Zufiaurre handi etxeekiko. Gillermo Eizagirre Tolosako arkitektoak idatzi zuen proiektua 1926ko apirilaren 8an. 1927an eraiki zuten 13.000 pezetako gastua eginez eta 1989an bota zuten. Arrain saltzaileak bertan kokatu ziren arte arraina kalez kale saltzen zuten gurdiekin. Plaza barruan Modesto Irizar jaunaren kaleko harategi postua ere ikus daiteke. Arrain salmentarako erabili zen lehenengo lokala marra zuri batez borobildu dugu Fernando Laborderen argakian. Ramon Mujikak oraindik ere gogoan du nola laguntzen zion amari kaleko salmentan turuta joz jendea hurbil zedin.

ARDO BILTEGIAK

1972ko argazki hau Telleria familiarena da eta bertan Francisco Aranak bera eta bere familiarentzako eraikitako Aranberri azpikoa etxea ikus daiteke. 1853. urtean eraiki zuen Juan Frantzisko Arregiri erositako 3,5 posturako orube batean 2.000 kobrezko errealekin. 15 urteren buruan Inazio Maria Telleriari saldu zion 1868ko urtarrilaren 18an. Aranberri azpikoa izena eman zitzaion Aranberri izeneko etxearen eta jatetxearen azpian kokatua zegoelako.

Telleriatarrak Beasaingo ardo saltzailerik garrantzitsuenak ziren 1900 urte inguruan. Upel-bagoi propioak zituzten beren salgaiak garraiatzeko eta udal alondegiko errematatzaileak ziren. Biltegia etxearen atzeko aldean zuten eta etxearen lorategiko atetik sartzen ziren bertara, eta baita udal alondegira ere. Eraikin eder hau 1979. urtean bota zuten, eta 1981ean gaur egun ikus dezakegun etxebizitza eraikin berria jaso zuten. Elosegik hartu zuen haren lekukoa eta ardo saltzailerik nagusiena bilakatu zen. Beste argazkian Vinos Elosegiren bagoi bat ikusten da Bilbon geltoki batetik bestera idiek daramatela.

BOTIKAK ETA DROGERIAK

Beasainen farmazia eta drogeriek beti izan dute ospea. Bidearte handi etxea aukeratu dugu farmazialarien gremioa irudikatzeko, izan ere Atanasio Sagarminagak etxe honen beheko aldean zabaldu zuen Beasaingo lehenengo botika. Izatez botikaria zen bera eta bere iloba zen Francisco Ibarrolaburu Arrese medikuari erosi zion etxea XIX. mendearen bukaeran. 1898. urtean zabaldu zuen Bidarte handi etxearen beheko aldean farmazia eta drogeria salmenta puntua, mende bat baino gehiago darama, beraz leku berean. Bere alabak jarraitu zuen negozioarekin 1960. hamarkadako erdialdera arte. Lehenago bazen Beasainen beste farmazia bat baina Fabrika Handiarena zen, eta Ezkiaga auzoan zegoen Porteriaren eta ekonomatoaren ondoan. Beste argazkian Asentxioren drogeria eta estankoa ikus ditzakegu.

OSTATUAK

Beasaingo ostaturik zaharrena Fonda Urteaga zen, eta hau 1860. urtean eraiki zuten Iurrita Fonda izenarekin. Lehenengo argazkia 1953. urtekoa da eta Beasaingo lagun-talde bat ikus daiteke Paco Fondara sartzen. Pako Azkarate, Ostatuko arduraduna, Oñatiarra zen izatez eta XX. mendearen lehenengo laurdenean etorri zen Beasaina.

Dorronsoro-Begiristain familiak utzitako argazkian hainbat ile-apaintzaile ikus daitezke, beraz pentsa genezake han izandako ospakizunak gremio horrekin zer ikusirik izango zuela. Bertan ditugu: Patxi Elorza, Ezkiaga auzoko ileapaintzaile ofiziala; zutik eta ezkerretik hasita hirugarrena; bosgarrena Teofilo Zalama da, Cinema Salon zaharraren parean ileapaindegia zuena (bien artean Luciano Begiristain dago). Hirugarren ileapaintzailea Miguel Cía da Kale Nagusiko Iturrondo etxean ileapaindegia zuena. Apaolaza familiak utzitako argazki txikian Paco Fondako sukaldaria eta ondoren Egoki jatetxekoa izan zen Patxi "chefa" dugu. Aldamenekoa, berriz, "Piru" Gainza da Atletikeko jokalaria.

MERTZERIAK

Ez dago inolako zalantzarik Beasaingo mertzeria guztien artean "Barras Doradas" izan zela entzutetsuena. Etxe hori Jose Bicente eta Juana Josefa Mendia Garinen izenean zegoen 1898. urtean, horiek ziren hain zuzen ere, argazkiko Mendienearen jabeak. XIX. Mende erdi aldera Kantoikoa etxea Mendiaeneako jabeen kotxe-tokia zen. Juan Cruz Elizegi Albisuk eta Migel Aiestaran Etxeberriak 5.000 pezeta ordaindu zuten Kantoikoa erosteko 1912. urtean. Agustin Mendiak eta Benita Mendiak 1918. urte inguruan erosi zioten etxe hori Migel Aiestarani (orduko bera baitzen jabe bakarra). Maria Jesus Mendiak utzitako argazki honetan Kantoikoa etxea ikus daiteke. Benita Mendia eta Eladia Aiestaran dendaren aurrean 1920. urte inguruan. Benita Mendia amona 103 urterekin hil zen 1999. urtean. Bigarren argazkian urte askotan Zaldizurretako Tere Lasak izan zuen mertzeria ikus daiteke.

JANARI-DENDAK

2002. urtean bota zuten Etxaluzeberri etxea dugu argazkikoa. Bertan izan zuen denda Joakina Aldaregiak eta janari-denda izan aurretik urte askoan taberna ere izan zen, eta Joakin Urteaga Lizarribarrek ere letoi-denda izan zuen bertan horren aurretik. Ondoren Esnaola familia egin zen etxearen jabe 150.000 pezetaren truke 1856. urtean. 1910. urte inguruan Mendiaren alargunak izan zuen denda ikus daiteke, garai hartako Beasaingo dendarik garrantzitsuena zena. Denda honek 1900. urtean Beasaingo bigarren industriarik garrantzitsuena zen ordaintzen zituzten zergak kontuan izan ezkero. Oihalak, laboreak eta irina, garbantzuak, olioa eta xaboia saltzen zituen eta txokolatea ere egiten zuten. Urteko 592 pezeta ordaintzen zizkion Foru Aldundiari zergetan Jose Martin Aranak adina.

EHUN DENDAK

Lehenengo irudian 1905 urte inguruan eraikitako Zubimuzu etxea dugu. Bertan izan zuten denda Ignacio Cortesek eta baita Yañezek ere. Horren aurretik Benta zaharra zegoen bertan oraingo etxeak egiteko bota zena. Cortes familia oihalak saltzen espezializatu zen. XX. mende hasieran Laneko ekonomatoak izan zuen gorakadari aurre egin zion, honek kinka larrian jarri baitzuen Beasaingo merkataritza. Krisi garaietan gertatu ohi den bezala, kasu honetan ere, herriko merkatariak espezializatu egin behar izan zuten eta arropa zuria saltzeko dendak, jostundegiak eta alkandora-dendak, emakumezkoen arropentzako oihalak eta neurrira egindako jantziak izan ziren krisiari aurre egiteko irtenbide. Tejidos Martin oso ezaguna izan zen 1950 urte inguruan Bideluze kalean. Albina Imazen denda ere tradizio handikoa izan zen, aurrerago Alberto Elzo bere semeak eman zion segimena negozioari, baina ezin izan dugu establezimendu honen kalitate oneko argazkirik lortu.

FRUTATEGIAK

Aurreko mendean Beasainen antzinatasunik handiena zuen fruta biltegia Patxi Barandiaranek 1940an sortutako "Frutas Barandiaran" izan zen. Urte batzuk dituztenek gogoan izango dute haren semea, Juan Antonio, nola ibiltzen zen Iseta motordun ibilgailu modernoan, kalean gora eta behera fruta kaxak hartuta inguruko fruta saltzaileei banatzen, edo kale Nagusiko biltegitik Ezkiaga auzoan zuen dendara bueltaka. Gogoan dugu era berean, Valentzia aldetik frutaz gainezka etortzen ziren kamioiak kale Nagusiko biltegian deskargatzen. Irudian bere ondoan dagoena Jose Etxezarreta da, Beasaingo azken orgaria izan zen Martin karreteroaren semea. Motordun ibilgailua erosi aurretik, Juan Antoniok ibilgailu honetan egiten zuen fruta garraioa. Gaur hirugarren belaunaldia dugu fruta biltegiari jarraipena eman zion dendaren gidari, lehenengoaren biloba eta bigarrenaren semea den Joxe Martin Barandiaran, alegia. Argazki horiek Milagros Sarriegik, Juan Antonioren emazteak utzitakoak dira.

TXIKIZKAKO EDARI SALMENTA

Gremio esanguratsua izan zen XX. mende hasieran. Garai hartan 1.932 biztanle, eta ardo eta pattar salmentarako 18 establezimendu zituen Beasainek. Lehenengo argazkian geroago Norte taberna izango zenaren ate aurrean bezero batzuk daude Iturriotz kaleko sarreran daude garagardo pitxer batekin. Ezkerrik eskuinera: Martzelino Sarasola (Ezkiabaso), Jose Mendia (Erdikoetxen zegoen Mendiaren alargunaren dendakoa), Luis Mendizabal (elektrizista), Mariano Garcia (musikaria), Juan Aranburu (txistularia) Justo Elzo (merkataria). "Gorrotxa" izenez ezagutzen genuen taberna Lucio Ormazabalen kafetegia zen, aldamenean harategia zuela. Argazkian Jesusa Guridi eta Ramoni Ormazabal daude Lucio Ormazabalen emaztea zen Pepita Guridiren ahizpa eta koinata hurrenez hurren. Jesusaren ezkerretara oraindik ere askok gogoratzen dugun kafe-makina modernoa, hilero-hilero ehunka kafe egiten zituena.

ARGAZKI-DENDAK

XX. mende hasieran argazkilari ofizioa begirune handiz ikusten zen eta gainera modan zegoen. Alzurik du gaur egun Beasaingo argazkilaririk zaharrenaren titulua. Pilar Alzuri Zabala andreak, Aranon jaio eta Donostian ofizioa ikasi ondoren, Beasaingo establezimendua zabaldu zuen 1941. urtean. Bere aurretik zeuden Foto Alvarez eta Foto Bueno ordezkatu zituen argazkilari berriak. Esan bezala, Pilarrek Donostian ikasi zuen argazkilaritza eta lehenik behin laborategiko teknikak ikasi zituen eta ondoren erreportajeak nola egin. Hasieran hartan J.M. Iturriotz kaleko 10. zenbakiko etxebizitza batean zegoen estudioa, ondoren kale bereko 3 zenbakira pasa zuen. Haren alaba Inmak utzitako argazkian ikus liteke garai hartako errotulua. Aurrerago Jose Morales argazkilaria etorri zen Beasaina Pilarren negozioa erosteko asmoarekin, baina iritzia aldatu eta 1951. urtean elkarrekin ezkondu ziren. 1973. urtean Iturriotz kaleko eskailera pikoa zuen estudioa utzi eta Urbi etxean kokatu zen. Kokaleku berrian hirugarren belaunaldiak ere heldu dio langintzari.

ZAPATA-DENDAK

"Aranburu oinetakoak" zapatarien gremioko Beasaingo establezimendurik zaharrena izateaz gain, herriko dendarik zaharrenetakoa da, izan ere, 1917. urtean Florentino Aranburu Zubiriak, Aginagako Daldagorri baserrian 1890ean jaiotakoak, Donostiara joan zen zapatari neurtzaile ofizioa ikastera Barriola etxe ezagunera. Han ezagutu zuen Manuela Aiestaran Erauskin Lazkaoko Mendizabalhandi baserrian jaiotakoa, eta ezkondu ondoren Beasainen jarri ziren bizitzen 1917ko urrian. Orduan kale nagusiko 40 zenbakian zegoen kokatua eta ia 100 urte geroago etxe berean jarraitzen du gaur egun 36 zenbakia badu ere. Artisau hau oinetakoak neurrira egiten espezializatu zen, baina horretaz gain pilotak eta bortzegiak ere egiten zituen. Bortzegiak mendira joateko bota berezi batzuk ziren zoruan iltzeak zituztenak. Oinetakoak egiteaz gain, saldu eta konpondu ere egiten zituen Florentinok. Haren alaba Juanitak gazte-gaztea zela, hartu zuen dendan Florentinoren lekukoa. Teresita Irizar Aranburuk gustu handiz eman digu aiton-amonen irudi hau. Fundatzaileak lehenengo denda kokatu zuten etxean daude. Familia bereko hirugarren belaunaldia dugu beraz, gaur egun kudeatzen duena.

B

merkataritza

BEASAINEN